

ไขปัญหาหัวใจ

“ระบบไฟฟ้า ระบบปรับอากาศ
และระบบทำความร้อน”

การสัมมนาแลกเปลี่ยนผลสำเร็จ

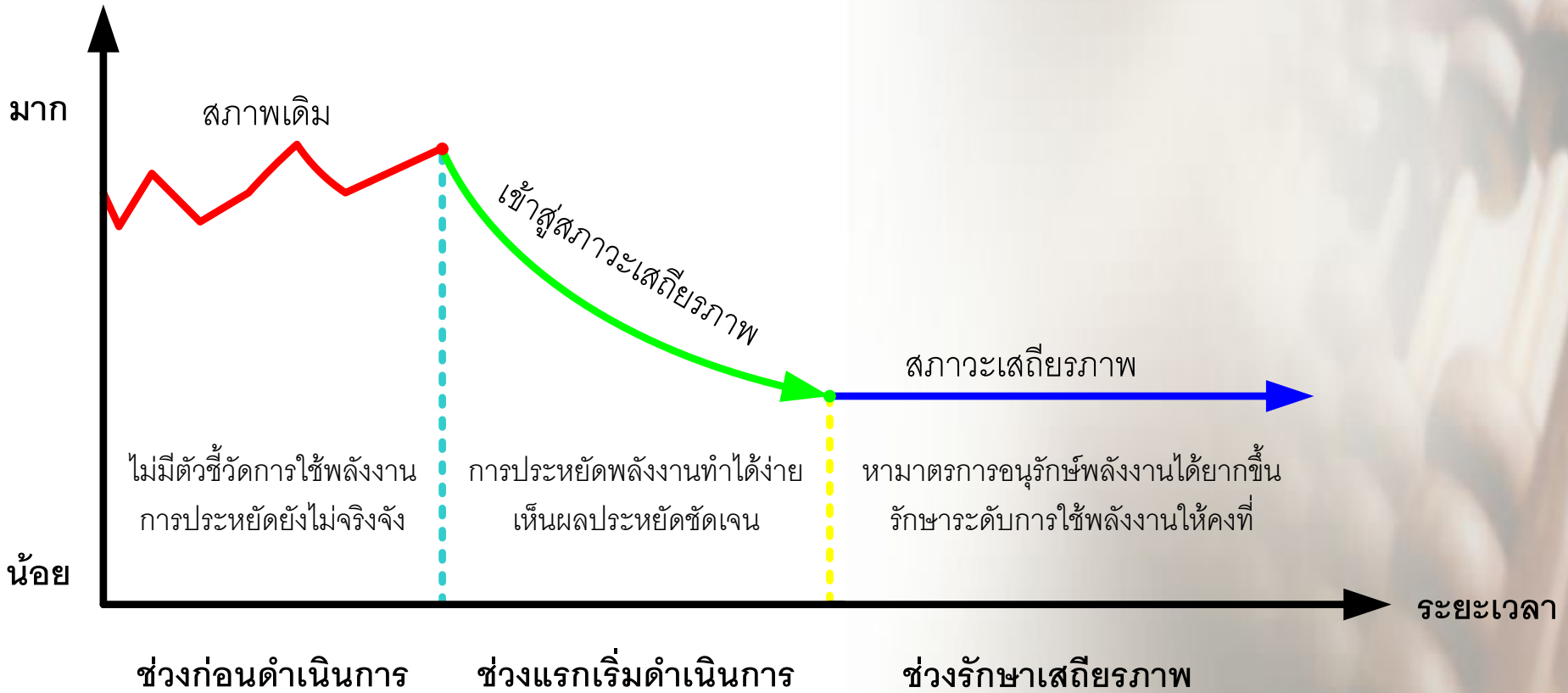
ของโครงการอนุรักษ์พลังงานแบบมีส่วนร่วม

โดยอาคารควบคุม ประจำปี 2549

กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน

ดัชนีการใช้พลังงาน

ดัชนีการใช้พลังงาน
(พลังงานต่อหน่วย)

ขั้นตอนการพัฒนาาระบบการจัดการพลังงาน

1. การกำหนดโครงสร้างการจัดการพลังงาน

2. การประเมินสถานะการณืเบื้องต้น

3. การกำหนดนโยบายและการประชาสัมพันธ์

4. การประเมินศักยภาพทางเทคนิค

5. การกำหนดมาตรการเป้าหมายและ
คำนวณผลตอบแทนทางการเงิน

8. การทบทวนผลการดำเนินการ

7. การดำเนินการตามแผน

6. การจัดทำแผนปฏิบัติงาน

แนวคิด มี 4 แบบ

- การออกแบบ+แนวคิดที่ดี
→ Good design
- การใช้ระบบปัจจุบันให้ดีที่สุด
โดยการดูแลและบำรุงรักษาที่ดี
→ Good practices & maintenance
- การปรับปรุงประสิทธิภาพอุปกรณ์ที่มีอยู่
→ Good ideas
- การเปลี่ยนอุปกรณ์ที่มีอยู่
→ Good technology

งานและเป้าหมาย

สัดส่วนการใช้ไฟฟ้าและความร้อนในอาคารประเภทต่างๆ

ประเภทของอาคาร	ไฟฟ้า (%)	ความร้อน (%)
สำนักงาน	100	-
ศูนย์การค้า	100	-
สถานศึกษา	100	-
โรงแรม	75	25
โรงพยาบาล	80	20

สัดส่วนการใช้ไฟฟ้าเฉลี่ย แบ่งตามการใช้

ประเภทของอาคาร	ปรับอากาศ (%)	แสงสว่าง (%)	อื่น ๆ (%)
สำนักงาน	55-60	25-30	15
ศูนย์การค้า	62	23	15
สถานศึกษา	38	40	22
โรงแรม	65	18	17
โรงพยาบาล	55	25	20

ที่มา: พพ. และ ใจกล้า (2548)

กลุ่มของอุปกรณ์ที่ใช้พลังงานในสำนักงาน

เรียงจากอุปกรณ์ที่ใช้พลังงานมากไปหาน้อย

- 1.ระบบทำความเย็น-ความร้อน ได้แก่ เครื่องปรับอากาศ
ตู้เย็น ตู้น้ำดื่ม กระจกน้ำร้อน เครื่องทำน้ำอุ่น
- 2.ระบบแสงสว่าง → หลอดไฟ
- 3.อุปกรณ์สำนักงาน เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องถ่ายเอกสาร
โทรศัพท์/FAX เครื่องฉายแผ่นใส VDO Projector
- 4.ระบบอำนวยความสะดวก-บันเทิง ได้แก่ โทรทัศน์
เครื่องเสียง ลิฟท์ บันไดเลื่อน

แล้วเราจะเริ่มต้นอนุรักษ์พลังงาน ร่วมกันอย่างไร

1. ทำความเข้าใจหลักการ/วิธีการทำงานของ
เครื่องจักร/อุปกรณ์ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ
การใช้พลังงานของเครื่องจักร/อุปกรณ์นั้นๆ
2. มองหาและคิดอย่างเป็นระบบถึงวิธี/มาตรการ
ที่จะนำมาปฏิบัติใช้
3. กระบวนการในการจัดการ/ขอความร่วมมือ/
รณรงค์,ประชาสัมพันธ์

108 W

23 9 2004

60.2 W

23 8 2004

4 ขั้นตอนที่จะดำเนินการอนุรักษ์พลังงาน

- การเลือกซื้อให้เหมาะสม
- การติดตั้งให้ถูกต้อง
- การใช้งานให้อุรักษ์พลังงาน
- การบำรุงรักษา

วิธีการ/มาตรการที่จะอนุรักษ์พลังงาน

1. ลด Load คือ การลดภาระของเครื่องจักร/อุปกรณ์ที่ใช้พลังงาน - เป็นการแก้ที่ต้นเหตุ กล่าวคือให้ใช้พลังงานเท่าที่จำเป็นต้องใช้
2. ลด Loss คือ การลดการสูญเสีย สูญเปล่าพลังงาน เป็นการอุดรูรั่วของพลังงาน
3. Reuse, Recycle เมื่อทำได้โดยพิจารณาผลข้างเคียง ผลได้ผลเสีย ความคุ้มค่า

ลำดับการเลือกมาตรการอนุรักษ์พลังงาน

H - House Keeping

P - Process Improvement

M - Machine Change

(- Major Change)

ลำดับการเลือกมาตรการอนุรักษ์พลังงาน

1. มองหาวิธีการ/มาตรการที่ทำได้ง่าย ๆ
ไม่ต้องใช้เงินหรือใช้ก็น้อย เช่นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ลด-ละ-เลิก การบำรุงรักษา/ทำความสะอาด (เรียกมาตรการกลุ่มนี้ว่า **House Keeping**)

ลำดับการเลือกมาตรการอนุรักษ์พลังงาน

2. จากนั้นจึงหาวิธีการ/มาตรการที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงเครื่องจักร/อุปกรณ์ หรือวิธีการ/ขั้นตอนการทำงาน ซึ่งในการทำจะยุ่งยากมากขึ้น และอาจต้องใช้เงินจำนวนหนึ่ง เช่น การปรับปรุงฉนวน การปิดรอยรั่ว ฯ (เรียกมาตรการกลุ่มนี้ว่า **Process Improvement**)

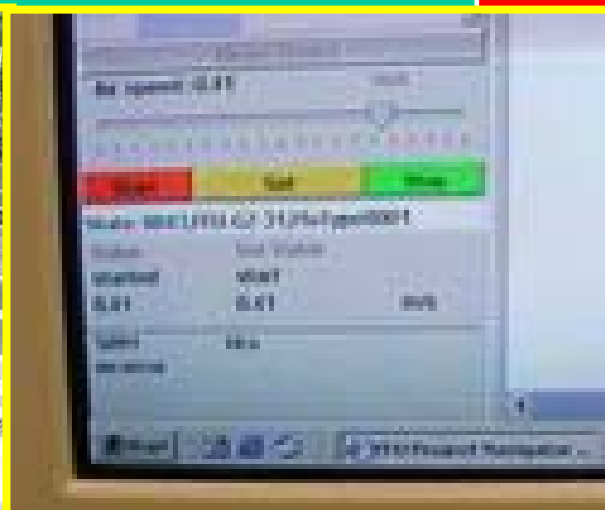
ลำดับการเลือกมาตรการอนุรักษ์พลังงาน

3. สุดท้ายหากพบว่าเครื่องจักร/อุปกรณ์ มีการใช้พลังงานอย่างสิ้นเปลืองและไม่มีประสิทธิภาพ โดยไม่สามารถปรับปรุงหรือปรับปรุงแล้วไม่คุ้ม ให้พิจารณาการเปลี่ยนเครื่องจักร/อุปกรณ์ ซึ่งอาจจะมีความยุ่งยาก และใช้เงินมาก (เรียกมาตรการกลุ่มนี้ว่า **Machine Change**)

แนวทางและวิธีการแก้ปัญหาเพื่อให้เกิดการอนุรักษ์พลังงาน

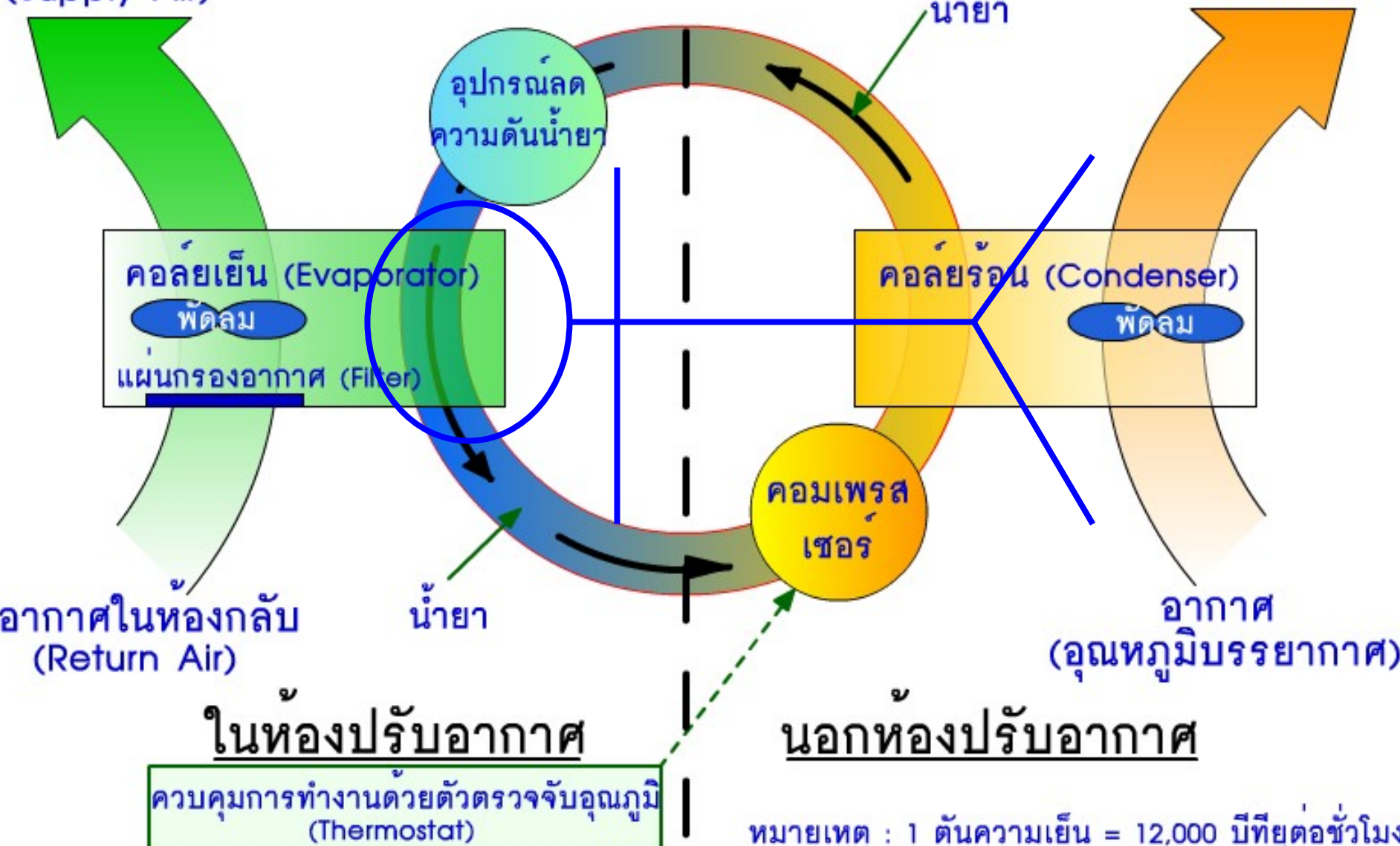
ระบบปรับอากาศ (Air-conditioning System)

หลักการทำงานของเครื่องปรับอากาศ

อากาศเย็น
(Supply Air)

อากาศร้อน

หมายเหตุ : 1 ตันความเย็น = 12,000 บีทียูต่อชั่วโมง

ระบบปรับอากาศ

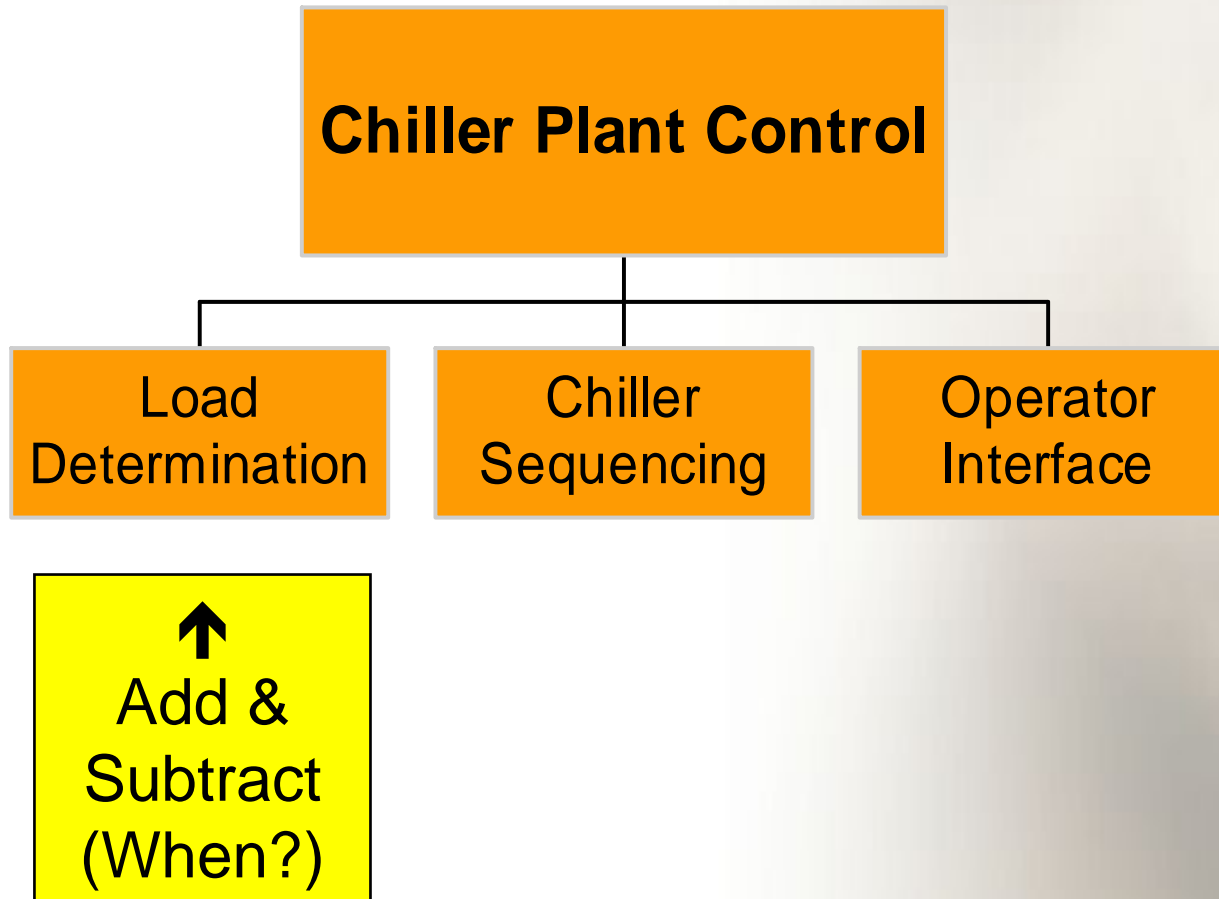
- **Chiller Plant Management** ▶
including variable flow system, Refrigerant head pressure control, etc.
- **Heat Recovery from CDU** ▶
- **Cooling Tower Fan Material Change & VSD applications** ▶
- **Condenser Cooling Unit/Pad** ▶
- **Suvarnabhumi Airport**
- **Check list** ▶

Chiller Plant Management

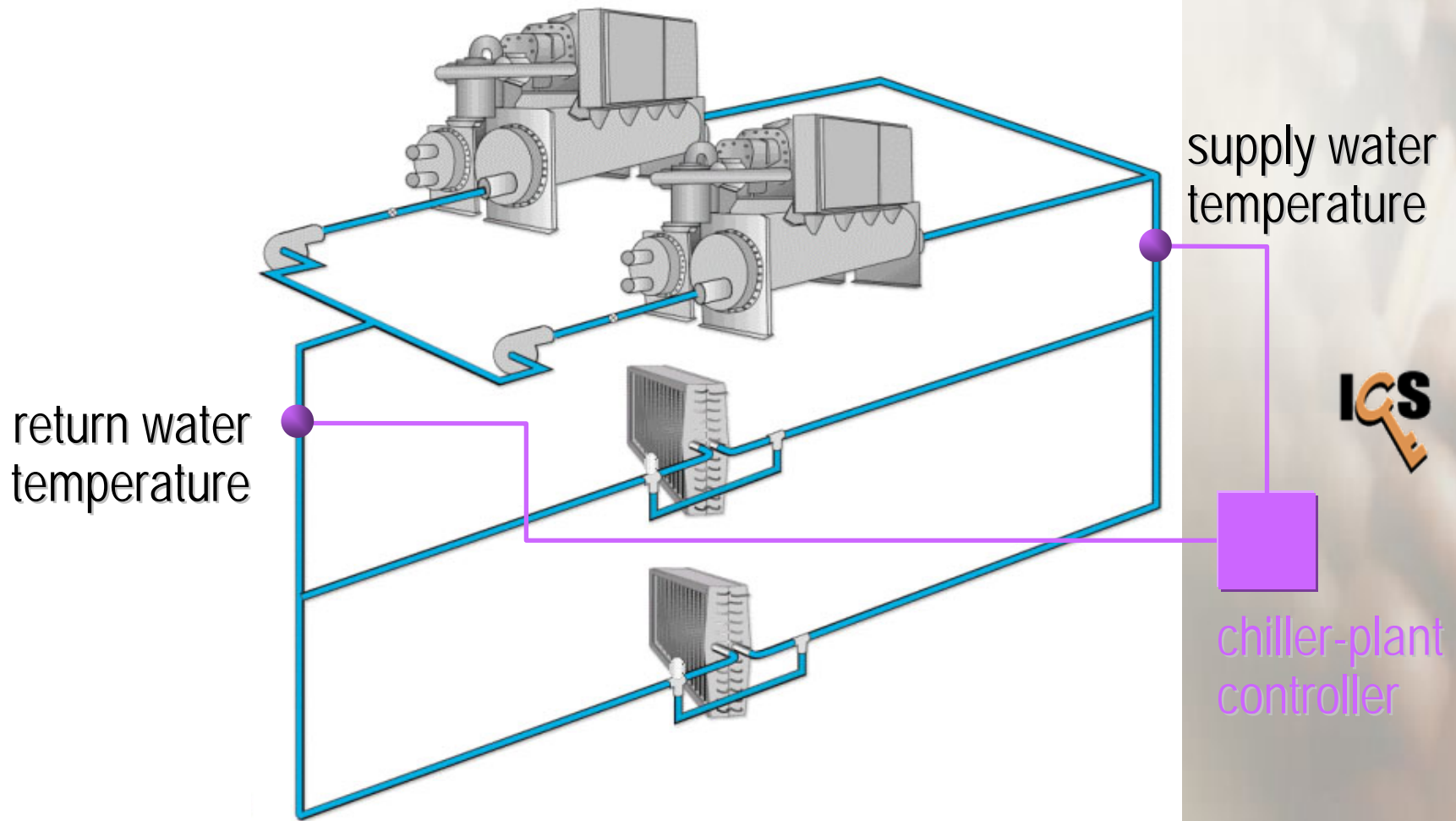
- ในปัจจุบัน การควบคุมซิลเลอร์แบบอัตโนมัติ ได้เข้ามามีบทบาทมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดึงผลการทำงานของระบบไปแสดงที่หน้าจอกอมพิวเตอร์ที่ติดตั้งอยู่ระยะไกล เพื่อช่วยให้ผู้ดูแลระบบสามารถควบคุมและตรวจสอบการทำงานได้อย่างทันที่
- การทำงานของ CPM ได้แก่การควบคุมการเปิด-ปิด Plant, การดึงหน้าจอแสดงผลของ Chiller ไปแสดงที่หน้าจอกอมพิวเตอร์, การวัดค่าอัตราการไหลและความดันของน้ำในระบบ, การเปิด-ปิดวาล์วอัตโนมัติ เป็นต้น

Chiller Plant Control

มีหลายยี่ห้อ ราคาจะคิดรวมกับชุดซิลเลอร์แล้ว

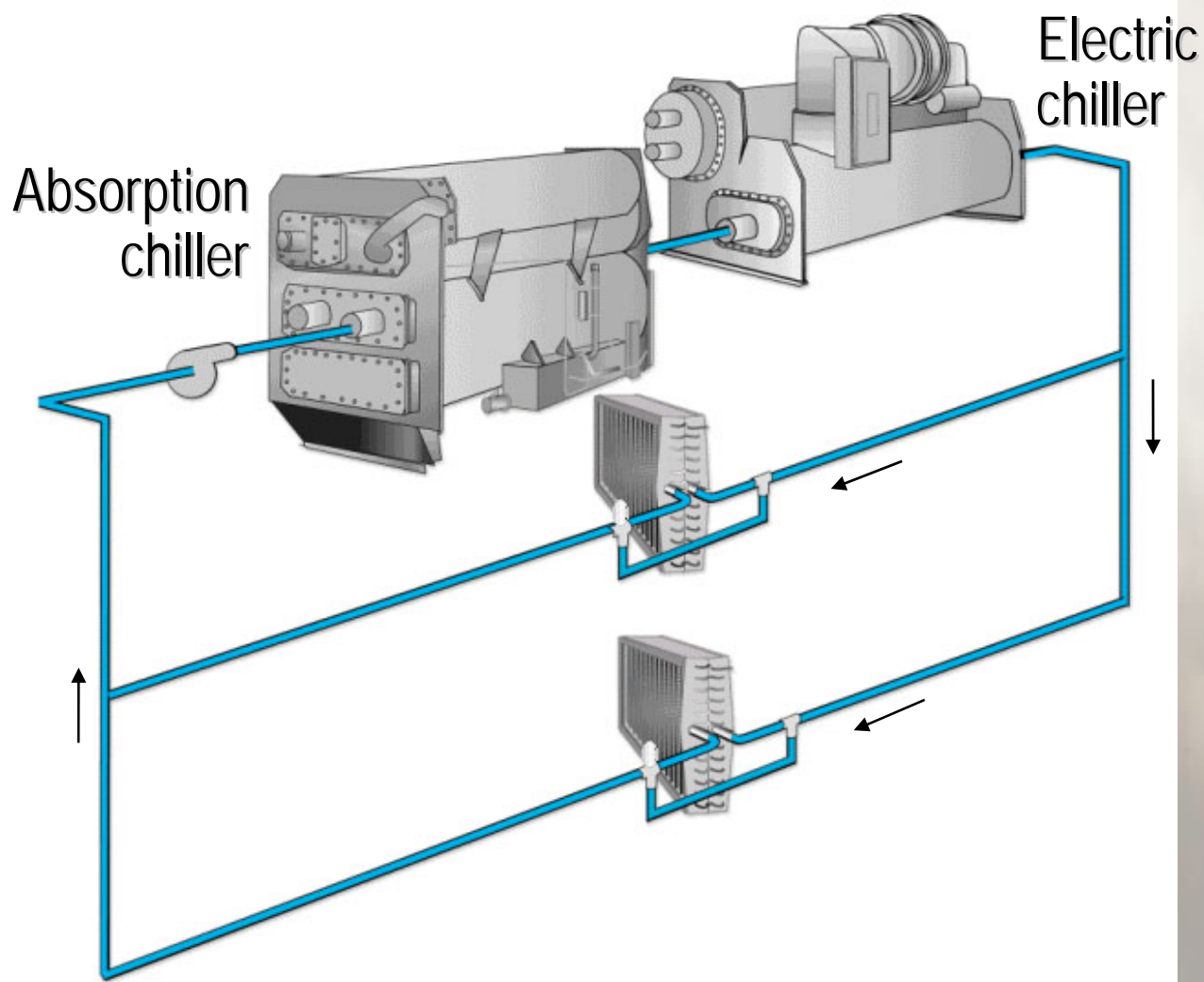

Constant Flow - Two Chiller Sequencing

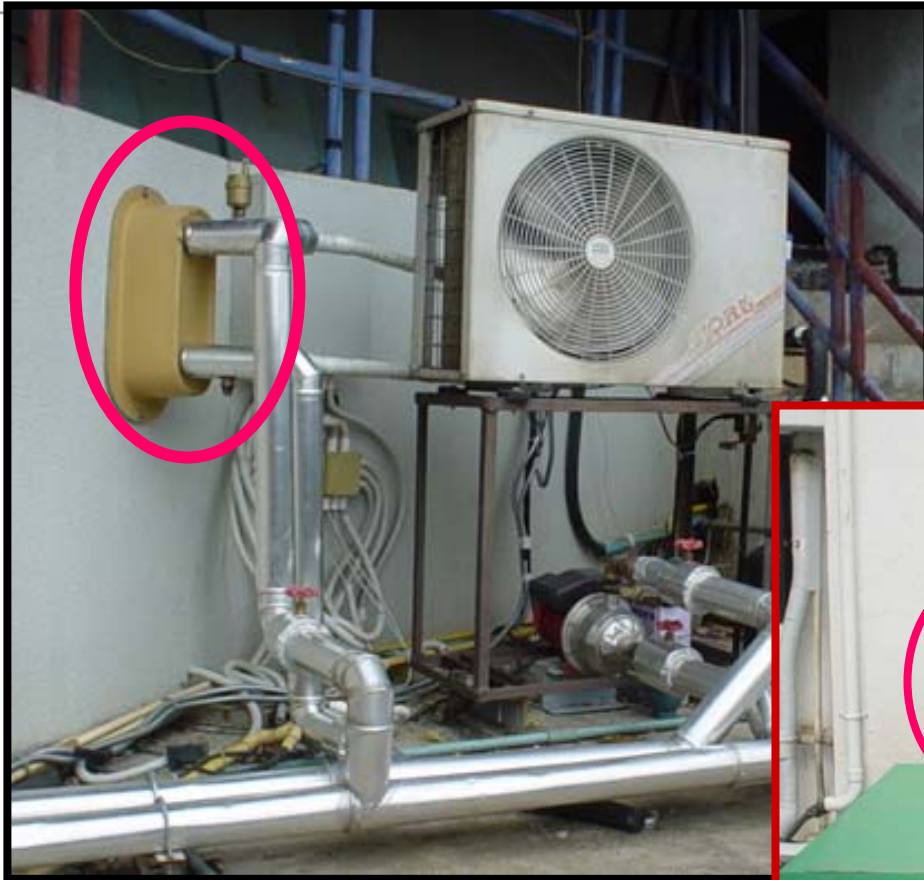

Why Series Chillers?

Hybrid Energy Source

Heat Recovery from CDU

ความร้อนเหลือทิ้งจาก
เครื่องปรับอากาศและ
เครื่องทำความเย็น/ตู้แช่
นำมาผลิตน้ำร้อน

1. การเปลี่ยนวัสดุใบพัดและมอเตอร์ของ Cooling Tower

$$\begin{aligned} \text{พลังงานที่ประหยัดได้} &= (260 \times 3) \text{ kW} \times (24 \text{ ชม./วัน}) \times (365 \text{ วัน/ปี}) \times 0.8 \times 3.89\% \\ &= 212,636.74 \quad \text{kWh/year} \\ \text{คิดเป็นเงิน} &= 531,591.84 \quad \text{บาท/ปี} \end{aligned}$$

ผลการประหยัดพลังงานที่ได้รับหลังการดำเนินการ

การคำนวณมาตรการเปลี่ยนใบพัด Cooling Tower จากอลูมิเนียมเป็นไฟเบอร์กลาส

รายการ	หน่วย	ทำด้วยอลูมิเนียม	ไฟเบอร์กลาส
จำนวน Cooling Tower ทั้งหมด	ตัว	6	6
จำนวน Cooling Tower ที่ใช้งาน	ตัว	6	6
จำนวนชั่วโมงที่ใช้งาน	ชั่วโมง/วัน	24	24
จำนวนวันทำงานทั้งปี	วัน	350	350
ความเร็วลมเฉลี่ย	m/s	16.5	17.0
ค่าพลังไฟฟ้าของ Cooling Tower	kW/Cell	6.4	4.1
ค่าพลังไฟฟ้าของทั้งหมด Cooling Tower	kW/ 6 Cell	38.4	24.6
ค่าพลังงานไฟฟ้าทั้งหมด	kWh/ปี	322,560	206,640
อัตราค่าไฟฟ้า	บาท/kWh	2.53	2.53
ค่าไฟฟ้า	บาท/ปี	816,077	522,799
ประหยัดค่าไฟฟ้าได้	บาท/ปี		293,278

ผลการประหยัดพลังงานที่ได้รับหลังการดำเนินการ

เงินลงทุนและระยะเวลาคืนทุน

1.มอเตอร์ 5 HP พร้อมชุด Startor x 6

ชุด = 148,200 บาท

2.เฟรมวางมอเตอร์ x 6 ชุด

= 19,500 บาท

3.ใบพัดไฟเบอร์กลาส x 6 ชุด

= 50,310 บาท

4.ค่าแรงติดตั้ง x 6 ชุด

= 12,000 บาท

รวมทั้งหมด

= 230,010 บาท

ระยะเวลาคืนทุน

= 230,010 / 293,278 ปี

= 0.78 ปี

2.การปรับลดความเร็วรอบของพัดลม Cooling Tower โดยการติดตั้ง VSD

ก่อนปรับปรุง Cooling Tower
ไม่มีการติดตั้ง VSD ความเร็ว
รอบของพัดลมคงที่

ปรับปรุงโดยการติดตั้ง VSD และทำ
การปรับลดความเร็วรอบของพัดลม
Cooling Tower ลงมา

ผลการประหยัดพลังงานที่ได้รับหลังการปรับปรุง

ผลการอนุรักษ์พลังงาน

เนื่องจาก Cooling Tower ติด VSD ซึ่งมี step การทำงานเป็น full/half/stop โดยคิดที่ half speed

จาก $(N2/N1)^3$	=	$kW2/kW1$	
$(725/1450)^3$	=	$kW2/160$	
ดังนั้น $kW2$	=	$160/8$	kW
	=	$20 kW$	
kW ที่ประหยัดได้	=	$160 - 20$	kW
	=	140	kW
	=	$140*24*365*2.41$	
ผลประหยัด	=	$2,955,624$	บาท/ปี
เงินลงทุน	=	$950,000$	บาท
ระยะเวลาคืนทุน	=	3 เดือน 28 วัน	

3. ติดตั้ง VSD ที่เครื่องสูบน้ำระบบน้ำหล่อเย็นของเครื่องทำน้ำเย็น

ก่อนปรับปรุงเครื่องสูบน้ำ
ระบายความร้อน ไม่มีการติดตั้ง
VSD ความเร็วรอบคงที่

ปรับปรุงโดยการติดตั้ง VSD
และทำการปรับความเร็วรอบ
ของเครื่องสูบน้ำลงมา

ผลการประหยัดพลังงานที่ได้รับหลังการปรับปรุง

ก่อนการปรับปรุง

ผลการตรวจวัด CDP 3 ขนาด 15 kW ใช้พลังงานไฟฟ้า 15.10 kW ใช้งาน 24 ชั่วโมง/วัน , 350 วัน/ปี

$$\begin{aligned} \text{พลังงานไฟฟ้าเดิมที่ใช้} &= 15.10 \text{ kW} \times 24 \text{ hr/day} \times 350 \text{ day/yr} \\ &= 126,840 \text{ kWh/yr} \end{aligned}$$

หลังการปรับปรุง

ติดตั้ง VSD โดยการปรับความถี่ที่ระดับ 40 Hz วัดการใช้พลังงานไฟฟ้าได้เท่ากับ 9.51 kW

ใช้งาน 24 ชั่วโมง/วัน , 350 วัน/ปี

$$\begin{aligned} \text{พลังงานไฟฟ้าใหม่ที่ใช้} &= 9.51 \text{ kW} \times 24 \text{ hr/day} \times 350 \text{ day/yr} \\ &= 79,884 \text{ kWh/yr} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{พลังงานไฟฟ้าที่ประหยัดได้} &= 126,840 - 79,884 \\ &= 46,956 \text{ kWh/yr} \end{aligned}$$

ค่าพลังงานไฟฟ้าเฉลี่ยเท่ากับ 2.36 บาท/kWh

$$\begin{aligned} \text{เงินที่ประหยัดได้} &= 46,956 \times 2.36 \\ &= 110,816.16 \text{ บาท/ปี} \end{aligned}$$

คำนวณระยะเวลาคืนทุน

1. เงินลงทุนติดตั้ง VSD ขนาด 15 kW = 60,000.00 บาท
2. ผลการประหยัด = 110,816.16 บาท/ปี
3. ระยะเวลาคืนทุน = $60,000/110,816.16$ ปี
= 0.54 ปี

แนวทางการเปลี่ยนเครื่องจักร/อุปกรณ์ให้มีประสิทธิภาพสูง (major change equipment/machine)

1. เปลี่ยนคอมเพรสเซอร์ของเครื่องทำน้ำเย็น

เครื่องเก่า
ประสิทธิภาพต่ำ

เครื่องใหม่
ประสิทธิภาพสูง

ผลการประหยัดพลังงานที่ได้รับหลังการปรับปรุง

- ก่อนเปลี่ยน

เครื่องทำน้ำเย็นขนาด 660 ตันความเย็น ผลิตน้ำเย็นอุณหภูมิ 12 องศาเซลเซียส
ทำงานวันละ 14 ชั่วโมง พลังไฟฟ้าที่เครื่องทำน้ำเย็นใช้ 478 kW

- หลังเปลี่ยน

เครื่องทำน้ำเย็นขนาด 300 ตันความเย็น ผลิตน้ำเย็นอุณหภูมิ 12 องศาเซลเซียส
ทำงานวันละ 14 ชั่วโมง พลังไฟฟ้าที่เครื่องทำน้ำเย็นใช้ 179 kW

- ผลประหยัด

$$= (478-179 \text{ kW}) \times 14 \text{ ชั่วโมง/วัน} \times 355 \text{ วัน/ปี}$$

$$= 1,486,030 \text{ kWh/ปี}$$

$$= 1,486,030 \text{ kWh/ปี} \times 2.62 \text{ บาท/หน่วย}$$

$$= 3,893,398 \text{ บาท/ปี}$$

- เงินลงทุนและระยะเวลาคืนทุน

$$= 3,877,791 \text{ บาท} \text{ คืนทุนภายใน } 1 \text{ ปี}$$

2. เปลี่ยนไปใช้เครื่องปรับอากาศแยกส่วนประสิทธิภาพสูง

ฉลากแสดงระดับประสิทธิภาพอุปกรณ์ไฟฟ้า

ประเภท เครื่องปรับอากาศ

ขนาด 18,179.14 บีทียูชั่วโมง

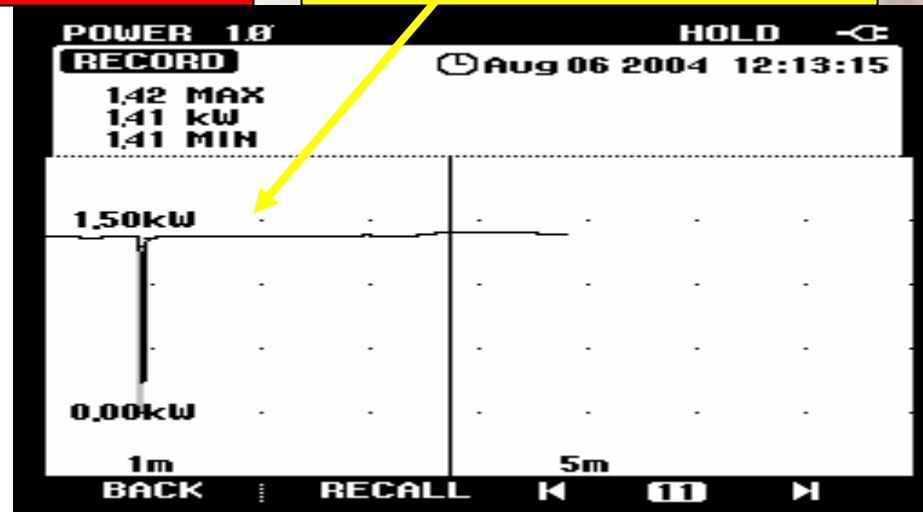
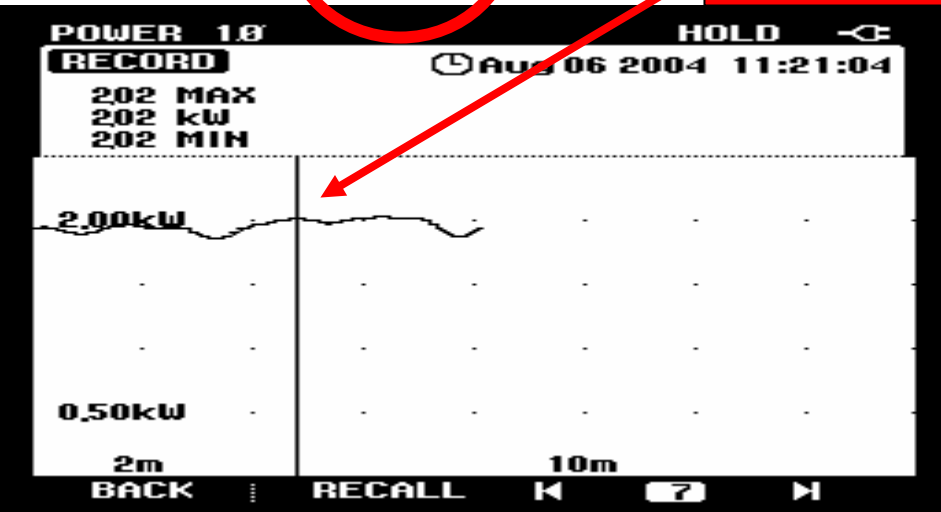
ผลิตภัณฑ์	KING COOL	รุ่น KING
ประสิทธิภาพ	11.15	ดีเยี่ยม
ค่าไฟฟ้า	12,049.18	ปานกลาง
ใช้พลังงานไฟฟ้า	4,782.52	น้อย
จุดเด่นของรุ่น KING-18		
จุดเด่นของรุ่น KCO-18		

KL 00034

กรณีเครื่องปรับอากาศ อายุเกิน 10 ปี ขึ้นไป ควรพิจารณา

การใช้พลังงานก่อนเปลี่ยน

การใช้พลังงานหลังเปลี่ยน

ผลการประหยัดพลังงานที่ได้รับหลังการปรับปรุง

ผลประหยัด 1 เครื่อง

$$\begin{aligned} \text{kWh On Peak} &= \text{kW}^{\text{ก่อน}} \times \text{เปอร์เซ็นต์คอมเพรสเซอร์-kW}^{\text{หลัง}} \times \text{เปอร์เซ็นต์คอมเพรสเซอร์} \\ &\quad \text{เซอร์) } \times \text{ชม. On Peak/วัน} \times \text{วันทำงานต่อปี} \\ &= (2.02 \times 1.0 - 1.41 \times 0.8) \times 13 \times 248 \\ &= 2,875.81 \quad \text{กิโลวัตต์-ชม./ปี} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{kWh Off Peak1} &= \text{kW}^{\text{ก่อน}} \times \text{เปอร์เซ็นต์คอมเพรสเซอร์-kW}^{\text{หลัง}} \times \text{เปอร์เซ็นต์คอมเพรสเซอร์} \\ &\quad \text{เซอร์) } \times \text{ชม. Off Peak/วัน} \times \text{วันทำงานต่อปี} \\ &= (2.02 \times 1.0 - 1.41 \times 0.8) \times 11 \times 24 \\ &= 2,433.38 \quad \text{กิโลวัตต์-ชม./ปี} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{kWh Off Peak2} &= \text{kW}^{\text{ก่อน}} \times \text{เปอร์เซ็นต์คอมเพรสเซอร์-kW}^{\text{หลัง}} \times \text{เปอร์เซ็นต์คอมเพรสเซอร์} \\ &\quad \text{เซอร์) } \times \text{ชม. Off Peak/วัน} \times \text{วันทำงานต่อปี} \\ &= (2.02 \times 1.0 - 1.41 \times 0.8) \times 24 \times 117 \\ &= 2,504.74 \quad \text{กิโลวัตต์-ชม.} \end{aligned}$$

ผลการประหยัดพลังงานที่ได้รับหลังการปรับปรุง

$$\begin{aligned} \text{คิดเป็นเงิน} &= (\text{kWh On-Peak} \times \text{Rate1}) + (\text{kWh Off-Peak} \\ &+ \text{kWh Off-Peak 2}) \times \text{Rate2}] \\ &\times \text{เปอร์เซ็นต์การใช้เครื่อง} \times \text{VAT} \\ &= [(2,875.81 \times (2.695 + 0.3828)) + \\ &(2,433.38 + 2,504.74) \times (1.1914 + 0.3828)] \times 1.0 \times 1.0 \\ &= 17,788.49 \quad \text{บาท} \end{aligned}$$

เปลี่ยน 20 เครื่อง	ประหยัดค่าไฟฟ้าได้รวม	355,769.98	บาท
	เงินลงทุนรวม	340,000	บาท
	ระยะเวลาคืนทุน	11	เดือน

การเพิ่มประสิทธิภาพการทำความเย็นของเครื่องปรับอากาศ

ลำดับ	ชื่ออุปกรณ์	จำนวน (ตัว)	ความสามารถในการทำความเย็น (Btu/hr)	กำลังไฟฟ้า (kW)
1	ห้องผู้จัดการ	1	17,981.37	2.26
2	ห้องประชุมใหญ่	1	24,467.04	4.35
3	ห้องประชุมเล็ก	1	18,652.68	2.70
4	ออฟฟิศ1	1	29,264.04	3.50
5	ออฟฟิศ2	1	19,572.98	3.31
6	ออฟฟิศ3	1	25,618.32	3.89
7	ห้องpattern	1	20,567.25	3.44

พลังงานไฟฟ้าที่ประหยัดได้

4,678.40 kWh/ปี

คิดเป็นเงินที่ประหยัดได้

17,871.49 บาท/ปี

การเพิ่มประสิทธิภาพการทำความเย็นของเครื่องปรับอากาศ

ลงทุนค่า Evaporative Cooling รวมค่าติดตั้ง

รวมเป็นเงิน (รวม Vat 7 %)

ระยะเวลาคืนทุน

FIRR

33,000 บาท

1.85 ปี

52.56 %

คำถาม ??

พพ. # One Stop Service

www.dede.go.th

0-2226-2311

วงกต วงศ์อภัย

wongkot_w@ yahoo.com

081-681-2002

แหล่งข้อมูล Maintenance เชิงพลังงาน

สถาบันพลังงานเพื่ออุตสาหกรรม (สภาอุตสาหกรรม)

<http://iie.or.th/iie2003/knowledge/article/detail.aspx?id=60>